

have den lidt negative konsekvens – set fra et fagligt synspunkt – at der i lidt for høj grad bliver tale om punktanalyser af musik-eksempler i stedet for helhedsanalyser; eller ligefrem om, at de musikalske betragtninger trænges helt i baggrunden til fordel for værkhistorie eller tekstbetragtninger (ex. i »Pierrot Lunaire«), noget der virker helt rimeligt i radioen, mens man i bogformen føler sig lidt snydt. Endelig kan oversættelsen af de klingende musik-eksempler fra radioen til nodeeksempler i bogen i visse tilfælde (ex. i »Verklärte Nacht«) volde problemer, fordi Maegaard anfører hele partituret uden nærmere specificering af, hvilke stemmer hans kommentarer refererer til. Men dette er kun skønhedsfejl sammenholdt med alt det positive i denne bog. Maegaards omfattende, videnskabelige indsigt i stoffet kombineret med hans dybe engagement i det har ført til det imponerende resultat, at fremstillingen kan læses med stort udbytte både af fagfolk

og af almindeligt interesserede lægfolk. Ærgerligt er det egentlig blot, at flere af Schönbergs vigtige værker ikke er kommet med i bogen, specielt ærgerligt måske m.h.t. de værker, som mange pædagoger gerne vil bruge, når de skal belyse overgangen til fri atonal sats (sangene op. 15, klaverstykkerne op. 11) eller den dodekafone teknik i sin tidligste og enkleste form (klaversuiten op. 25, kvintetten op. 26). Klavermusik og -sange samt praktisk talt al kammermusik er udeladt af bogen, og det er altså desværre gået ud over disse centrale værker i Schönbergs produktion. Imidlertid kan specielt Maegaards analyse af orkestervariationerne op. 31 varmt anbefales til dem, som skal bruge et »overkommeligt« tolvtoneværk f.eks. i pædagogisk sammenhæng, eller selv gerne vil studere, hvordan tolvtoneteknik praktisk kan forvaltes og blive til særdeles levende musik.

Henning Nielsen

Seventeenth-Century Instrumental Dance Music in Uppsala University Library Instr. mus. hs 409 (=Monumenta Musicae Svecicae VIII). Transcribed and Edited by Jaroslav J. C. Mráček. Edition Reimers, Stockholm, 1976. 53 + 276 pp.

Det er ofte nok med beklagelse fremhævet, hvor mange områder af dansk musik og musikudøvelse i ældre tid der på grund af den manglende overlevering ikke lader sig belyse direkte og med sikkerhed. Det gælder således musikken ved Frederik d. 3.s hof efter midten af 1600-tallet. Hvad har man spillet på et tidspunkt, hvor smagen gik i fransk retning og hvor man optog franske musikere i hofkapellet med forbilleder i de berømte Vingt-quatre violons du roi fra Ludvig d. 13.s og Ludvig d. 14.s hof? Til trods for samtidige vidnedbyrd om hofballetter og anden musikudøvelse mangler vi musikken. Men der findes andre muligheder for belysning af spørgsmå-

let. Vi kan vende os andre steder hen for at danne os et indtryk af repertoiret i en tid, hvor spredning og reception af fransk dansemusik prægede hofmusikken i store dele af Europa. Ironisk nok er der forøvrigt selv ikke fra Pariser-hoffet bevaret noget tilsvarende repertoire fra denne tid på grund af lakunerne i Philidor-samlingen. Et indtryk af et beslægtet miljø har man imidlertid kunnet få gennem Écorcheville's udgave af dansemusik fra fyrstefamilien af Hessen's hof i Kassel, der omfatter perioden ca. 1650 – ca. 1670 og hvor hele første bind danner en fortræffelig og stadig læseværdig indledning til udgaven af selve håndskriftet (*Vingt Suites d'Orchestre du XVIIe Siècle*

français I–II, Paris/Berlin 1906, reprint New York 1970). Endvidere har man længe været opmærksom på, at der i Düben-samlingen i Uppsala universitetsbibliotek lå manuskripter, der kunne kaste lys over dette franske repertoires omplantning til nordeuropæisk hoftradition omkring midten af århundredet; det har tidligere resulteret i undersøgelser af bl.a. Norlind, Moberg og Schiørring om musikken ved dronning Kristinas hof i Stockholm, og interessen har især samlet sig om håndskriftet *IMhs 409*, der i alt væsentligt synes skrevet med Gustaf Düben d. Æ.s. hånd og hvor man finder datoerne 1651, 1655 og 1662. Håndskriftet er i partituropstilling skrevet i den nyere tyske tasteinstrument-tabulatur og er antagelig anlagt og gennemført for at bevare det repertoire, der fulgte med de seks franske violinister, der efter dronning Kristinas ønske blev hentet til Stockholm i 1647, – altså otte år før Pascal Bence blev leder af violonbanden ved hoffet i København.

Det er derfor særdeles velkomment, at *IMhs 409* nu foreligger tilgængeligt som 8. bind af *Monumenta Musicae Svecicae* i en omhyggelig udgave af den amerikanske forsker J. S. S. Mráček. I indledningens afsnit om komponisterne indkredses og bestemmes de ialt 16 musikere, som det er lykkedes at identificere, deriblandt et par medlemmer af Düben-familien. Man bemærker, at ca. 2/3 af disse også er repræsenteret i Kassel-håndskriftet og at 26 af Uppsala-håndskriftets kompositioner også findes i Kassel-samlingen. Man ville også gerne have haft den spinkle forbindelse til København bekræftet, der formodes at have været med Pierre Werdier: denne var leder af de franske hofvioloner i Stockholm, fik senere fast ansættelse i det svenske hofkapel og er den hyppigst repræsenterede komponist i *IMhs 409*; Thrane har regnet med muligheden af, at han skulle

have været i København i 1650erne, men derom kan Mráček intet oplyse, og efter nyere undersøgelser af Bengt Kuhlberg (*Musiken i Uppsala under stormaktstiden* I, Uppsala 1974), er sandsynligheden herfor ikke stor.

Det har været et ofte møjsommeligt detektivarbejde for udgiveren at identificere de enkelte komponister; langt den største del af dem havde på intet tidspunkt kontakt med Sverige og navneforvekslinger, afvigende stavemåder og manglende kilder har besværliggjort arbejdet. Selvom adskillige oplysninger er hentet frem, føler man sig ikke overbevist om, at der ikke kunne været nået et bedre resultat, hvis flere franske bibliografiske kilder var inddraget. Jeg tænker her ikke først og fremmest på de bind i Dufourcq-serien *La vie musicale en France sous les rois Bourbons* (bl.a. af Benoit og Massip), der er udkommet mellem udgavens afslutning o. 1970 og dens tilsynkomst (1977, ikke 1976), men især på arbejder af de Brossard (*Musiciens de Paris 1535–1792*, Paris 1965) og Jurgens (i *Documents du minutier central concernant l'histoire de la musique*, Paris 1968). Jeg finder det endvidere upraktisk og synd for læserne, at Mráček i de følgende afsnit af indledningen – om manuskriptet, udgiver- og opførelsespraksis – er så tilbageholdende med oplysninger både om den musik det drejer sig – dens stil og sammenhæng med tidens øvrige dansemusik – og om denne musiks anvendelse ved hoffet i Stockholm. Det er kun gennem enkelte bemærkninger, at man får et indtryk af dens funktion («some of the suites can most probably be considered a record of the music presented on a specific occasion»), og man må tilbage til Norlind og Schiørring for at få et mere sammenhængende indtryk af håndskriftets og dets musiks placering i hofmiljøet. Mráček nøjes ofte med at henvise til sin Ph.D.-afhandling (Indiana University

1965), der kun er tilgængelig på mikrofilm. Men musikken er naturligvis udgavens hovedtekst, og her præsenteres ialt 213 satser, hvoraf de 206 er dansestykker med couranten som langt den hyppigste dans. Disse stykker grupperer sig i tidens to almindeligste suitedannelser, allemande-suiter (22) og branle-suiter (9). I revisionsberetningen oplyses kort om paralleller i Kassel-håndskriftet ved henvisninger til Écorcheville's udgave, men det havde været nyttigt med lidt nærmere oplysninger om afvigende udsættelser og forskellige versioner. Nu er man i tvivl om, hvorvidt forskelle mellem Mráček's og Écorcheville's satser skyldes varianter, afvigende læsemåder eller blot skrive- eller trykfejl. I Mráček's iøvrigt omhyggeligt tilrettelagte notetekst kan jeg med større eller mindre sikkerhed anføre følgende: Nr. 7, t.17, 2. node i bassen: skal være A. Nr. 10, t.2, 1. node i bassen: skal være a. Nr. 20, t.4, 3. node i øverste stemme: skal være g" (?). Nr. 42, t.17, 3. node i bassen: e eller es? Nr. 77, t.13, 1. node i bassen: skal

være ; ibid. t.15: 1.node i bassen skal være . Nr. 79, t.9, øverste stemme: skal være . Nr. 81, t.2, 3. node i øverste stemme: skal være . Nr. 83, t.11-12, bassen: her forekommer Écorcheville mest troværdig med . Nr. 92, t.9, 4. node i bassen: skal være cis (?). Nr. 203, t.19, 1. node i bassen: skal være D. Nogle af disse trykfejl vil måske allerede være rettet i de løse stemmer, der må udkomme for at denne musik kan blive lettilgængelig til praktisk brug. For med *IMhs 409*, Kasselhåndskriftet og den ca. 50 år ældre samling af Praetorius, *Terpsichore* (1612), fra fyrstehoffet i Wolfenbüttel har vi et repertoire, der langt fra siger alt, men dog noget om hofmusikken i første halvdel af 1600-tallet. Med hensyn til de mange uløste problemer inden for dette område ser man i denne forbindelse frem til IMS' næste kongres i 1982 med hovedtemaet »Musik og ceremoni«. Hofdansens form og funktion i lokal tradition op gennem 1600-tallet – musik til dans? til koncert? til scenisk ballet? – er langt fra udtømmende belyst.

Niels Martin Jensen

Dansk Musik. Katalog over Statsbibliotekets samling af trykte musikaler, red. af Per Groth Clausen. Universitetsforlaget, Aarhus, 1977. xxiv + 316 pp.

Det var et højst prisværdigt initiativ, Statsbiblioteket tog, da det i anledning af 75-års jubilæet i 1977 besluttede at udarbejde en ny udgave af katalogen fra 1929, hvortil der kom et tillæg i 1932. Disse gamle kataloger var redigeret af K. Schmidt-Phiseldeck, fhv. bibliotekar ved Statsbiblioteket, efter at han i 1927 havde skrevet en tysk disputats om musikkatalogisering og klassifikation, verdens første større afhandling om emnet. På de 43 år er katalogen blevet mere end fordoblet, idet den gamle katalog indeholdt ca. 6000 titler; den nye indeholder over 14.000.

Grundlaget for udforskning og kortlægning af dansk musik og musikliv er adgang til kildemateriale. En katalog som »Dansk Musik« letter adgangen til dette kildemateriale i en sådan grad, at man må forvente en stigning i udforskningen af vort lands musik i de kommende år.

Tidsmæssigt spænder katalogen fra Niels Jespersens Gradual fra 1573 til værker udkommet før den 1. januar 1976. *Geografisk* spænder katalogen over værker af danske komponister »d.v.s. komponister født i Danmark, hvortil i denne sammenhæng regnes Færøerne, Grønland og det sles-